Glas zaveznikov

Leto II - Št. 408 — *Informacijski dnevnik A. I. S.* — Cena 4 lire

TRST, sreda 16. oktobra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4. tel. 94044. Cena posamezne številke L. 1 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Zaključek brez Jugoslavije

NIKAKIH AMERIŠKIH POMORSKIH OPORIŠČ V ITALIJI

Trst, 16. oktobra

Poveljnik ameriških pomorskih sil v Sredozemlju podadmiral B. H. Biere je v ponedeljskem govoru zanikoval vesti, češ da Združene države tičejo možnost za ustanovitev pristaniške baze v Neaplju.

Podadmiral je dejal: «Glavni stan ameriških pomorskih sil v Sredozemlju je bil med vso vojno nameščen ob obali-najprej v Alžiru, pozneje pa v Palermu in Neaplju. V skladu z našo politiko, da se čim manj vmešavamo v italijansko gospodarstvo, smo že pred daljšim časom opustili glavni stan v Palermu; zdaj smo izvršili vse priprave, da opustimo glavni stan v Neaplju in da ustanovimo na krovu v ta namen pripele ameriške ladje «Grand Canyon». Pristaniške oblasti so dovolile nadaljnjo sidrišče za ladjo «Grand Canyon»; nerabljeni ter odprti del neapeljskega pristanišča je bil določen za mornariške kasione in avtomobile.

Poleg tega smo ukinili tudi zasebo lestih velikih poslopij v Neaplju, med katerimi so tudi skladišča; skladišče bo odslej nameščeno na krovu «Grand Canyona».

Vse vesti, da ustanavlja mornarica držav pomorsko oporišče v Neaplju ali kjer koli drugje v Italiji so neresnične.

POLOŽAJ V MAKEDONIJI NA ZAHTEVO JUGOSLAVIJE PRED ZDRUŽENE NARODE

New York, 16. oktobra

Posebni dopisnik «New York Timesa» iz Beograda, poroča, da je maršal Tito izjavil, da bo Jugoslavija zahtevala, naj Združeni narodi raziščejo položaj grške Makedonije, kjer skušajo — kot je dejal — grške monarhistične oblasti in «neokomite tolpe» terorizirati prebivalstvo.» «Mi — je izjavil Tito — ne moremo ostati brezbrižni nad tem, kar se dogaja na tem področju, ponovno pa izjavljam, da Jugoslavija razen koraka pri ZN ne bo napravila nikakega drugega koraka.»

Maršal je nato izjavil, da Jugoslavija ne bo podpisala mirovne pogodbe z Italijo v sedanji obliki, dodal pa je, da je prepričan, da bodo to mirovno pogodbo ponovno preučili štirje zunanji ministri.

TURŠKI ODGOVOR NA SOVJETSKO NOTO

Carigrad, 16. oktobra

Turški odgovor na sovjetsko noto, ki je predložila skupno sovjetsko-turško obrambo Dardanel, bodo ta teden predložili v odobritev turškemu ministrskemu svetu in takoj nato izročili sovjetskemu veleposlaniku v Ankari.

Po dveh mesecih in pol nelahkega dela

Govori zunanjih ministrov

PARIZ, 16. oktobra — Včeraj popoldne ob 17.23 po krajevnem času je francoski zunanji minister Georges Bidault proglasil pariško mirovno konferenco za zaključeno. Luksemburška palače je bila natrpana z množico, novinarske lože so bile polne dopisnikov in tujih osebnosti, ki so se zbrale k zadnjemu zasedanju mirovne konference. Zaključne prizore je snemalo na stotine fotografov. Predsedoval je kitajski odposlanec Quo Tai Tsi, prisotni pa so bili tudi vsi štirje zunanji ministri.

Predsednik je uvodoma prečital pismo, ki ga je poslala jugoslovanska delegacija, ki obžaluje, da ji ni mogoče prisostvovati zaključnemu zasedanju zaradi dejstva, ker so bili sklepi o določenih vprašanjih, ki so jih sprejeli na konferenci, «takšne narave, da jugoslovanski delegaciji onemogočajo podpis mirovne pogodbe z Italijo, posebno še, ker niso spremenili glavnih določb, ki se tičejo Jugoslavije».

Dr. Quo je nato prešel na delo, ki ga je v dveh mesecih in pol opravila konferenca. Izjavil je, da bo o opravljenem delu sodila zgodovina; kljub temu je prepričan o eni stvari, namreč, da je svet, na katerem danes živimo, enoten in nedeljiv. «Čas je, da se na svetu končno uveljavi pravica, poštenost, razum in človečanski ustroji. To je mogoče doseči le z vztrajnimi napori vseh držav in državnikov, ki streme z zaupanjem, dobro vero in skupnim smotrom po sodelovanju. Evo, zato trdim, da ima vsak poizkus z namenom, da umetno razdeli svet v dva bloka ali skupini, ne le namen zavlačevati sklepe, ki vodijo do svetovnega miru, marveč bi prav gotovo vodil do nesreče.»

Za njim je spregovoril zunanji minister Byrnes, ki je zagovarjal «mir med narodi». «Ko mislim na način — je dejal — kako so zastopniki najmanjših narodov sodelovali na tej konferenci, sem si svest tega, kako bi bilo prizadetim narodom teh držav, če bi jim odrekli možnost, da obrazložе svoja mnenja. Konferenca je pokazala, da te države, ki so sodelovale v vojni, niso bile le življenjsko zainteresirane na vprašanju miru, marveč lahko učinkovito prispevajo tudi k izdelavi pogodb. Dolžnost Sveta zunanjih ministrov je zdaj, da skuša poravnati naša nesoglasja. Ta pomiritev predstavlja prav gotovo za nekatere razočaranje, za vse pa žrtev; biti pa moramo zmerni, da bomo dosegli enotnost ter na svetu, ki ga je utrudila vojna, ustvarili mir.

«Preden bomo zasedanje preložili, vam želim kot član Sveta zunanjih ministrov zagotoviti, da bom z naklonjenostjo preučil vsak predlog, ki ga je sprejela ta konferenca.»

Byrnes je nato stavil dva predloga: da se zahvalijo glavnemu tajniku in tolmačem za opravljeno delo. Bidaultu in francoski vladi pa za gostoljubnost. Oba predloga je konferenca z živahnim odobravanjem sprejela.

Nato je spregovoril Molotov, ki je podprl gornji Byrnesov predlog. Izjavil je: «Medtem ko delamo za dosego miru, ima Sovjetska zveza za dolžnost, da nadaljuje borbo za dosego svojih smotrov, kot si jih je prizadevala doseči v vojni. Z vsemi močmi bo delala za tem, kar meni, da je bistveno za ustvaritev demokratskega miru.»

Bevin, ki je tudi podpri Byrnesov predlog, je izjavil: «Prodreti hočem v jedro težkoč konference, ne da bi izrekel zadnjo besedo. Rečeno je bilo, da so seme vsake velike vojne zasejali na konferencah, ki so sledile prejšnjim vojnam. Prav tako pa je res, da je mogoče na konferencah zasejati tudi seme trajnega miru.»

Končno je kot gostitelj spregovoril francoski zunanji minister Bidault. V zaključnem govoru se je zahvalil kitajskemu delegatu za pobudo, da prepusti zaključni govor zastopnikom 20 držav voditelju francoske delegacije. Bidault je dejal: «Še vedno smo pod dojmom velikih težkoč, na katere smo naleteli, ki jih ni bilo mogoče vedno premagati. Še vedno smo pod dojmom številnih govorov, številnih glasovanj ter nasprotujočih se mnenj, ki so se pojavila.

«Vojno je sprožila Nemčija, okoli nje pa so se zbrale druge sile sovražnikov svobode. Težko je bilo razpravljati o mirovnih pogodbah za satelitske države Nemčije, preden so zavezniške vlade določile usodo Nemčije same. Sklepi, ki bodo sprejeti v tem pogledu, bodo močno vplivali na bodočo organizacijo Evrope ter kot posledica na bodočnost ter položaj vseh premaganih držav; kljub temu pa sem mnenja, da je konferenca napravila najboljše, kar je mogla. Glavna značilnost naših razpravljanj je bila verjetno odkritosrčnost. To je lahko pričetek, prvi korak, kateremu bodo sledili nadaljnji, ki bodo mnogo lažji. To naše prvo veliko zasedanje je lahko vzpodbuda vladam za dosego skupnega načrta, da skupno ustvarijo tisti pravični in trajni mir, ki ga svet od njih pričakuje. S tem zaključujem pariško konferenco.»

General Eisenhower v Julijski krajini

TRST, 16. oktobra — Načelnik glavnega stana severnoameriške armade armadni general Dwight D. Einsenhower, je danes zjutraj prispel v Julijsko krajino na inspekcijo ameriških čet in na pregled razmestitve čet v tej pokrajini.

Generala Eisenhowerja spremljajo gospa Eisenhowerjeva in njegov sin stotnik John Eisenhower ter drugi častniki njegovega osebnega stana. Sprejeli so jih vrhovni zavezniški poveljnik za Sredozemlje William D. Morgan; poveljnik severnoameriških sil v Sredozemlju divizijski general John C. H. Lee; poveljujoči general britanskih sil divizijski general sir John Harding; poveljujoči general 88. severnoameriške divizije brigadni general Bryant E. Moore in drugi visoki častniki.

General Eisenhower je prispel v Julijsko krajino iz Avstrije zgodaj zjutraj. Jutro je uporabil za pregled raznih naprav vzdolž Morganove črte. Preostali čas obiska bo general Eisenhower uporabil za pregled čet.

„Po našem mnenju bi moral Franco odstopiti"

Hector McNeil odgovarja laburističnemu poslancu Francisu Noel Bakerju

LONDON, 16. oktobra — Britanski državni minister McNeil je v ponedeljek zvečer v zbornici izjavil, da je britanska kratki debati o Španiji v spodnji vlada potom svojih diplomatskih zvez pojasnila, da bi moral general Franco po njenem mnenju odstopiti. Dodal je, da britanska vlada želi, da bi se to zgodilo brez državljanske vojne.

McNeil je izjavil: «Franco je predstavnik režima, ki je popolnoma nezaželen. Britanska vlada je večkrat izrazila mnenje, da je to avtoritativen režim, ki je pomagal osi ter ni izpolnil naloge, da bi v Španiji uvedel enotnost, končal spore ter ozdravil rane, ki jih je Španija pretrpela med državljansko vojno. Po našem mnenju bi moral Franco odstopiti.»

McNeil pa je kljub temu stališču odklonil predlog za gospodarsko blokado, ki ga je stavil laburistični poslanec kapetan Francis Noel Baker, ki je nedavno tajno obiskal Španijo. McNeil je dajal, da je gospodarska blokada težkain bi prej škodovala, kot pa koristila španskemu narodu. Dodal je: «Edina izvedljiva stvar bi bila blokada goriva in petroleja v primeru, če bi za to mogli doseči mednarodni sporazum.»

McNeil je nato izrazil dvom, da bi mogla biti trenotno v Španiji drugačna vlada. Če bi nastopila, španski narod ne bi potreboval mnogo pomoči, potrebno pomoč pa bi lahko dobil od britanske vlade.

Francis Noel Baker — sin letalskega ministra in bivšega državnega ministra Philipe Noela Bakerja — ki je načel to debato, je izjavil, da ga je potovanje v Španijo prepričalo, da je Francov položaj vse prej kot trden. Dejal je, da je dobil po razgovorih vtis, da so tamkaj splošno odločeni za čimprejšnjo spremembo brez državljanske vojne. «Največja nevarnost položaja v Španiji — je dejal Noel Baker — je, da je tem večja verjetnost, čim dalje traja Francova diktatura, da se bo ta diktatura končala s poplavo krvi in da bo sledila diktatura druge vrste, in sicer zelo brezobzirna.»

PLAČE ZA DELO SOVRAŽNEGA OSEBJA

Vojnim ujetnikom dovoljeno pošiljanje zaslužka družinam

Trst, 16. oktobra

Zastopnik glavnega stana ameriške armade na Sredozemlju je izjavil, da bo sovražno osebje, ki se je predalo, lahko prosilo, da gre njegov celotni zaslužek ali samo del v prid družinam, ki so doma.

Zastopnik je izjavil, da so konkretne predloge poslali v odobritev vojnemu ministrstvu.

Gre za vprašanje, kako pomagati njihovim družinam v bodoči zimi, ki je povzročalo skrbi premaganemu sovražnemu osebju, in sicer po mnenju nekaterih krogov bolj kot sedanje plače same.

Premagano sovražno osebje že dolgo ve da bo dobilo plačo v obliki kredita, prav tako pa tudi za obstoječo določbo, da bo lahko dobilo ta denar šele po vrnitvi v domovino. Ko je bilo izdano zadnje poročilo 1. oktobra, so na kratko povzeli celotni položaj in obvestili sovražno osebje, da so v teku koraki za izposlovanje dovoljenja za prenos njihovega zaslužka na njihove družine v domovini. Če bo vojno ministrstvo odobrilo predložene predloge, bo sovražno osebje, ki se je predalo, lahko prosilo, da bodo ves zaslužek ali del zaslužka poslali svojim družinam za izboljšanje njihovega položaja.

To je eden izmed mnogih ukrepov politike za zagotovitev pravičnega in človeškega ravnanja s takim osebjem. Družine omenjenega osebja bodo lahko uživale vse možne ugodnosti za zvesto in uspešno delo tega osebja.

REORGANIZACIJA ZDRUŽENJA SOVJETSKIH PISATELJEV

Moskva, 16. oktobra

Po odločitvi osrednjega odbora komunistične stranke Sovjetske zveze so reorganizirali Združenje sovjetskih pisateljev, da bi na ta način olajšali rešitev problemov, ki se danes stavijo sovjetskemu slovstvu.

NABORNI URADI ZDRUŽENIH NARODOV

Lake Success, 16. oktobra

S sedeža Združenih narodov javljajo, da so zastopniki potujočega osebja Združenih narodov v Avstraliji, Brazilu, Kanadi, Novem Zelandu, Indiji in Veliki Britaniji odprli naborne urade; nove urade bodo v bližnji bodočnosti odprli tudi v Južni Afriki in Južni Ameriki.

Za novačenje pooblaščeni uradniki so uspešno stopili v stik z javnimi ustanovami v nekaterih državah, kjer bi bilo mogoče novačenje; pozorno preučujejo načine, ki jih bodo uporabili pri ustanavljanju uradov v Vzhodni Evropi in na Daljnem Vzhodu. Čeprav izbrani kandidati ne bodo določeni za takojšnjo službo, bodo njihova imena stavili na seznam verjetnih kandidatov za bodoče vpoklice. Glavni tajnik ZN Trygve Lie je v ta namen poslal vseuciliščem in primernim strokovnim in poslovnim ter javnim in zasebnim ustanovam pisma, v katerih prikazuje potrebe Združenih narodov in prosi, naj o tem obveste usposobljeno osebje, ki bi se morda zanimalo za predložitev prošenj.

Uradniki ZN so poudarili, da pripravljajo ustanovitev mednarodne komisije za civilne službe, ki bo imela nalogo, da daje glavnemu tajniku nasvete o bodočih vprašanjih glede novačenja.

„V 2" V AMERIKI

London, 16. oktobra

Ameriški vojaški strokovnjaki so v kraju White Sands (Nova Mehika) izstrelili nemško raketo «V 2», ki je dosegla višino 164 km. Raketa je bila opremljena s fotografskimi aparati in drugimi napravami, da bi mogla registrirati kozmične žarke. Imela je tudi posebne naprave, ki so jo 11 minut vzdržale v zraku in ki so tudi zavrle njen prehiter padec. Vojni minister Patterson je ameriški zvezi dela v Chicagu izjavil, da bodo Združene države po vsej verjetnosti v nekaj mesecih mogle izdelovati izstrelke z veliko večjim akcijskih premerom, kakor so ga imele nemške rakete na velike razdalje.

GONATAS NE VERUJE V MOŽNOST KOALICIJE

Atene, 16. oktobra

Vršilec dolžnosti ministrskega predsednika general Stilianos Gonatas je ob priliki, ko je govoril o predlogu grške vlade za ustanovitev «Narodne garde» za boj proti tolovajem izjavil, da do zdaj niso glede tega sprejeli še nobenega sklepa, ker upajo, da bo postal zaradi izboljšanja položaja vsak novi ukrep nepotreben.

General Gonatas je dejal, da ne verjame v možnost koalicijske vlade na široki podlagi ali v vlado, ki bi jo sestavila koalicija opozicijskih strank. «Edina možnost — je zaključil Gonatas — je razširitev sedanje vlade Konstantina Tsaldarisa z vključitvijo elementov, ki so pripravljeni složno sodelovati s sedanjemi člani.»

Zadnje presenečenje v Nürnbergu

Goering izvršil samomor

Usmrtitev ostalih obsojencev trajala 1 uro in 15 minut

NUERNBERG 16. oktobra — Včeraj zvečer ob 22,45 je Hermann Goering v celici izvršil samomor. Zavžil je cevko pruske kisline. Podobno cevko so Goeringu v zaporu odvzeli že pred enim letom. Poročilo o Goeringovem samomoru je izdal polkovnik Andrus. Ameriška poročevalska služba javlja, da še niso mogli ugotoviti, kako je Goering prišel do strupa, kot nemški uradni priči sta si Goeringovo truplo ogledala bavarski ministrski predsednik dr. Hoegner in vrhovni državni tožilec v Nuernbergu dr. Leiner.

Zaradi Göringovega samomora, so ostalih 10 načističnih voditeljev, ki so jih obsodili na smrt, peljali na vislice vklenjene. Več krvnikov je obesilo obsojence na ene same vislice, in sicer po redu, ki so ga zavzemali na zatožni klopi. Najprej so usmrtili Ribbentropa, nato Keitla, Kaltenbrunnerja, Rosenberga, Franka, Fricka, Streicherja, Sauckla, Jodla in Seyss Inquarta.

Ameriška poročevalska služba v Nemčiji je danes zjutraj javila, da so usmrtili 10 načističnih vojnih zločincev. Usmrčevanju je trajalo eno uro in petnajst minut. Začeli so ob 1. uri in končali ob 2.15.

«Reuterjevo» poročilo iz Nürnberga javlja, da so v jetnišnici izvedli, da preprečijo kakršen koli zadnji najmanjši poskus fanatičnih Nemcev, da bi osvobodili svoje bivše voditelje.

Poročilo pravi, da so ameriški časopisni opazovalci sledili usmrtitvi načističnih vojnih zločincev iz hiše nasproti enonadstropne telovadnice na notranji strani jetnišnice, kjer so postavili vislice. Poročilo, dodaja, da so opazovalci v pet minutnih presledkih slišali šum, ko so izpodmikali podstavke pod vislicami, kmalu nato pa zvonenje.

Okoli polnoči ni bilo opaziti v notranjosti jetnišnice nicesar posebnega. Nekaj stražnikov je hodilo ob zidu. Nenadoma so zagledali 10 vojakov, ki so šli preko dvorišča v smeri proti telovadnici.

Prva dva vojaka sta vodila s setoj temno postavo; kmalu nato so opazovalci slišali prvi zamolkli ropot, ko so izpodmaknili podstavek.

Obsojence so obesili po sledečem redu: Ribbentrop, Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Saukel, Jodl, Seyss Inquart.

Posebni «Reuterjev» dopisnik Macfee Kerr poroča iz Nürnberga:

«Danes zjutraj so v Nürnbergu izdali uradno poročilo, da so začeli z obešenji v nürnberški jetnišnici. Krvniki so izvršili svojo dolžnost in obsojence obesili po vrstnem redu, kakor so sedeli na zatožni klopi.

Očividci so stali tako blizu morišča, da so mogli slišati vsako morebitno zadnjo besedo nacistov. Navzoči so bili tudi zdravniki in kurati.

Pred obhodom na morišče so obsojencem dali še zadnji zajtrk, večji kot običajno, vendar jedi niso dodali ničesar posebnega.

Obsojencem so dvakrat javili uro obešenja; Keitel je še lahko popravil celico, kakor je želel. Popolno poročilo o usmrtitvi bo kasneje izdal zavezniški nadzorstveni svet.

Medtem ko so bila obešenja v teku, je pršel lahen dež po zapuščenih nürnberških ulicah.»

JUGOSLAVIJA REDNO RAZDELILA DOBAVE

London, 16. oktobra

Po neki uradni izjavi ustanove UNRRA, ki jo je dobila sinoči agencija «Reuter», komisija, ki so jo ustanovili za preiskavo, kako jugoslovanska vlada razdeljuje dobave ustanove UNRRA, ni našla nobenega potrdila o nakazilu velikih količin dobav ustanove UNRRA jugoslovanski vojski.

Izjavi pravi: «Komisija misli v podrobnem poročilu generalnemu Fiorellu La Guardia brez pridržka izjaviti, da so večino dveh milijonov ton dobav, ki jih je UNRRA poslala Jugoslaviji, uspešno razdelili med prebivalstvo in brez dvoma rešili milijone življenj.

«Komisija je prepričana, da je jugoslovanska vlada opravila pri razdeljevanju dobav zaslužno delo, enako kakor so to opravile ostale države, ki sprejemajo podporo.»

Izjava dodaja, da je komisijo sprejel jugoslovanski ministrski predsednik maršal Tito.

KONČNI IZIDI NA FRANCOSKEM PODROČJU

London, 16. oktobra

«Reuter» poroča, da je kobienška radijska postaja sporočila končne uradne izide upravnih volitev na francoskem zasedbenem področju v Nemčiji. Izidi so naslednji: krščansko demokratska zveza 1,064.417 glasov in 1041 sedežev; socialni demokrati 516.533 glasov in 404 sedeže; liberalni demokrati 134.568 glasov in 105 sedežev; komunisti 147.409 glasov in 90 sedežev; nemška ljudska stranka 57.789 glasov in 39 sedežev. Od 2,861.245 volivcev jih je glasovalo 74.18%. Za neveljavne so proglasili 81.832 glasov.

VESTI V 1 STAVKU

— Ob priliki proslave «Kolumbovega dneva» je general Lopez v imeru argentinskega predsednika Perona izročil generalu Francu red «Osvoboditve».

— V četrtek opolnoči je začelo no otoku Hokkaido stavkati 60.000 japonskih rudarjev, da bi dosegli zvišanje mezd.

— Stavka 20.000 delavcev «Burma Oil Company», ki so jo po mnenju rangoonskih krogov napovedali za včerajšnjo nedeljo komunisti, se zaradi izostale podpore burmanske protifašistične zveze ni pričela.

— Libanon je poslal Združenim državam protestno noto zaradi nedavne izjave predsednika Trumana, ki je svetoval, naj bi Židom dovolili naselitev v Palestino.

— Galilejska policija je na obali Tiberijskega jezera našla veliko količino orožja — okoli 400 ročnih bomb ter raznovrstnega razstreliva.

— Častni tajnik britanskega mednarodnega liberalnega sveta J. H. MacCallum Scott je po razgovorih z liberalnimi voditelji v Oslu, Stockholmu in Kodanju ob vrnitvi v domovino izjavil, da priprave za ustanovitev liberalne internacionale dobro napredujejo.

— Zaradi uspelega odziva za prostovoljno priglašavanje v vojsko Združenih držav je vojno ministrstvo ustavilo nadaljnje vpoklice pod orožje za letošnje leto.

— V soboto sta se po presledku 43 ur v sredini Bombaja med često zjutraj in opoldnevom primerila dva napada s hladnim orožjem.

— Molotov je v petek sprejel predsednika španske republikanske vlade José Birala in se z njim dolgo časa prijateljsko razgovarjal.

— Vršilec dolžnosti ameriškega zunanjega ministra Acheson je izjavil, da so obvestili sovjetsko veleposlaništvo v Washingtonu, da je v teku izčrpna preiskava zaradi pritožbe sovjetskega veleposlanika v Združenih državah Novikova proti ravnanju, ki ga je bil deležen pretekli teden na letališču «La Guardia» v New Yorku, kjer je moral približno eno uro čakati na pregled prtljage.

— V Parizu so objavili načrte, ki jih je vlada izdelala za zaupno upravo ZN nad afriškimi ozemlji francoskega Kameruna in Toga, ki sta trenotno na podlagi mandata Društva narodov pod francosko upravo.

— Kitajske vladne čete, ki so v petek zavzele glavno komunistično oporišče Kalgan v pokrajini Čahar v severni Kitajski, hitro napredujejo preko svojega cilja.

— Francosko zunanje ministrstvo je naznanilo ukinitev vizumov za potovanje med Francijo in Veliko Britanijo.

Francija ima uslavo, ne pa notranjega ravnovesja

Referendum je povečal zmedo

PARIZ, 16. oktobra — V dobro informiranih krogih francoske prestolnice so izjavili, da lahko sedanja začasna koalicijska vlada traja do začetka januarja 1947, in sicer kljub dejstvu, da je bil začasni režim z odobritvijo ustave teoretično ukinjen že v nedeljo.

Francoski politični koledar bi bil naslednji: 10. novembra: splošne volitve v narodno zbornico; 24. novembra: volitve krajevnih delegatov, ki bodo izvolili člane druge zbornice (Svet republike); 28. novembra: prvo zasedanje narodne zbornice; 8. decembra: zbrani delegati bodo volili Svet republike; 24. decembra: prvo zasedanje novoizvoljenega Sveta.

Predsednika IV. republike — kateremu bo sedanja koalicijska vlada predala oblast v pričakovanju novega ministrskega predsednika — bodo volili leto nato, ko bosta obe zbornici osnovali svoja urada; domnevajo, da bo pretekel se teden dni, preden bo konec zacasnega režima Francije, ki je trajal dve leti in pol.

Glavna značilnost nove ustave je dvodomni parlament: «narodna ali spodnja zbornica in Svet republike ali zgornja zbornica. Oblast pripada spodnji zborniei; zgornja zbornica ima le pravico predlagati zakone ali svetovati popravke k zakonom, predloženim narodni zborniei. Predsednika republike izvoli za 7 let plenarno zasedanje obeh zbornic. Ministrskega predsednika imenuje predsednik republike, z glasovanjem ga pa potrdi narodna zbornica.

Nova ustava predvideva poleg tega ustanovitev dveh posvetovalnih zbornic: zbornice za posvetovalne funkcije pri gospodarskih vprašanjih in zbornice za vprašanja francoske Zveze (francoskega prekomorskega imperija).

«New York Herald Tribune» je včeraj komentiral izide francoskega referenduma ter med drugim napisal: «Prijatelji Francije so upali, da bo imela četrta republika ob rojstvu boljse izglede. Upali so, da bo ustava takšna, da bo vzbudila splošno navdušenje, ter da bo strankarska koalicija trdnejša. Sedanji zamotani položaj v Franciji je le potrebno obdobje do zdravega političnega delovanja.»

«New York Times» piše: «Zdi se, da so mnogi Francozi, ki so trudni in naveličani pri referendumu rekli «da», nihali med ravnodušjem in dvomom. Namesto da bi olajšal napetost, je referendum zmedo še povečal. Ljudstvo ni zadovoljno s sedanjo vlado in verjetno tudi ne bo s kako bodočo.»

COUDENHOVE KALLERGI OBTOŽEN SODELOVANJA Z NACISTI

London, 16. oktobra

Radijska postaja Lipsko (Leipzig) ki jo nadzorujejo Sovjeti, je včeraj javila, da bodo v Bratislavi pod obtožbo sodelovanja z nacisti sodili predsednika «Panevropske zveze» Richarda Coudenhove Kallergija.

Coudenhove Kallergi je ustanovitelj «Panevropske zveze»; pred vojno so ga omenjali kot verjetnega kandidata za Nobelovo mirovno nagrado.

Sovjetska zveza in nemška vojna odškodnina

Ostra kritika Molotovljevega stališča

WASHINGTON, 16. oktobra — Zastopnik predsednika Trumana za vprašanja vojne odškodnine Edvin V. Pauley je kritiziral stališče sovjetskega zunanjega ministra Molotova v pogledu sovjetske vojne odškodnine, ki jo ima dobiti od Nemčije ter izjavil, da «predstavlja znatno oddaljevanje od določil berlinskega zapisnika.»

Vztrajnost, s katero Molotov zahteva, da dobi Sovjetska zveza vojno odškodnino iz tekoče proizvodnje — je dejal Pauley — kaže, da se Sovjeti ne mislijo držati berlinskega sporazuma.»

V neki izjavi, ki jo je izdal urad za reparacije v Washingtonu, je Pauley opozoril na dejstvo, da bo Svet zunanjih ministrov v kratkem pričel razpravljati o mirovni pogodbi v Nemčijo; možno je, da bodo gospodarska vprašanja, ki jih vsebuje, postavila politična vprašanja v ozadje. Pauley je dodal: «Vojna odškodnina predstavlja eno izmed najvažnejših točk gospodarskega vprašanja. O tem smo imeli jasen dokaz na pariški konferenci, med katero je v gospodarskem odboru za Italijo namestnik sovjetskega zunanjega ministra Višinski izjavil, da ima Sovjetska zveza vprašanje vojne odškodnine za ključ preokreta zaveznikov.

Pred konferenco je sovjetski zunanji minister Molotov povzročil živahno reakcijo ameriškega zunanjega ministra Byrnesa, ko je ponovno vztrajal na sovjetski zahtevi po 10 milijardah dolarjev vojne odškodnine s strani Nemčije. Ta vsota bi predstavljala znaten del nemške tekoče proizvodnje.

Pauley je nadalje izjavil, da je bilo in bo ameriško stališče do Nemčije, da jo razorože in ji onemogočijo, da bi se na novo oborožila; vojno odškodnino pa zahtevajo v obliki najvažnejših industrijskih proizvodov, ki bi jih porazdelili med države, žrtve nemškega nasilja.

«V berlinskem sporazum — je nadaljeval Pauley — ni med vojno odškodnino točno našteta kaka denarna odškodnina. Sporazumeli so se pa, da bodo določili proizvajalno raven nemške industrije v miru in da bodo zahtevali na račun vojne odškodnine vse previške.»

Ko je omenil, da določa neko določilo berlinskega sporazuma, da «morajo proizvode tekoče proizvodnje uporabiti v prvi vrsti za plačilo uvozov», je Pauley izjavil, da ima to določilo «namen jamčiti, da se omeji na minimum terjanja vojne odškodnine iz tekoče proizvodnje, da Nemčija ne bo postala breme zaveznikom.»

Pauley je nato nadaljeval: «Vztrajnost, s katero skuša Molotov, da bi Sovjetska zveza dobila vojno odškodnino iz nemške tekoče proizvodnje kaže, da se Sovjeti ne mislijo držati zapisnika. Če bo nemška tekoča proizvodnja vnešena v račun vojne odškodnine, Nemčija ne bo mogla plačati uvoza, ki ga nujno potrebuje; to bi predstavljalo poslabšanje v breme ameriškega davkopačevalca. Stroške uvoza v Nemčijo so ocenili letos na približno 50 milijonov dolarjev.

«Če gledamo stvari s stališča ki je še večje važnosti od trajne varnosti — je dejal Pauley — bo zahteva po vojni odškodnini iz tekoče proizvodnje povzročila potrebo vzdrževanja prav onih panog industrije, ki jih bo treba odstraniti za preprečitev druge vojne. To oddaljevanje od določil berlinskega sporazuma je življenske važnosti in ga je treba rešiti na ta ali oni način na mirovni konferenci za Nemčijo.»

Ko je odgovoril kritikom berlinskega sporazuma, katerega so označili kot «neustvarljivega», je Pauley pojasnil: «Kar se tiče vojne odškodnine, se še ni nudila prilika preiskusiti, če je izvedljiva.» Pauley je nadalje dejal: «Če sporazum ne bo takoj izveden, odpira pot tretji svetovni vojni, ki bo Nemčiji dala možnost, da obnovi svojo vojno industrijo ter nudi znova svojo silo onemu, ki ji bo največ nudil.»

ZAVRNITEV POMILOSTITVE Z ZAGREBŠKEGA PROCESA

Beograd, 16. oktobra

«Tanjug» poroča, da je Prezidij jugoslovanske narodne skupščine zavrnil prošnji za pomilostitev, ki sta ju predložila Erik Lisak in dr. Gulin, ki ju je vrhovno hrvatsko sodišče na razpravi proti Stepincu obsodilo na smrt.

MINUTE PRED USMRTITVIJO

Izvršitev obsodbe niso filmali

NUERNBERG, 16. oktobra

Ministrski predsednik Attlee je včeraj v poslanski zbornici izjavil, da je netočna novica, po kateri naj bi filmali usmrtitev Göringa in drugih nürnberških obsojencev. Dejel je, da je zavezniški nadzorstveni svet, pri katerem je zastopana tudi vlada Velike Britanije, pretekli teden odločil, da ne bodo snemali nikakega filma ali slike eksekucije.

Po izvršenj obsodbi bodo trupla slikali zaradi dokumentacije in sliko bo izvršil uradni fotograf v spremstvu zastopnikov štirih velesil. To bodo edine slike, ki jih bodo dovolili. Zavezniški svet še ni sprejel nobene odločitve glede priobčenja teh slik.

Attlee je izjavil: «Z svoje strani nasprotujem, da bi slike priobčili.» Ta odgovor je dal konservativcu Antonyju Edenu, ki je vprašal, če je storila britanska vlada vse možne korake, da prepreči kakršno koli tako sliko.

Posebno edinico častnikov varnostne službe so postavili včeraj zvečer za stražo pri vseh vhodih v nürnberško palačo. Ukrenili so vse korake za preprečitev kakršnega koli poizkusa fanatičnih Nemcev za osvoboditev 11 nacističnih voditeljev, ki jim je bilo namenjeno umreti.

Ob 20. uri je bila na hodniku, ki spada k zaporom, majhna množica sodnih uradnikov, nameščencev in dopisnikov, katerim so sporočili, da so vse propustnice, ki so veljale med razpravo, nenadoma in brez predhodnega obvestila zapadle.

Včeraj ob 20. uri so 8 pooblaščenih dopisnikov prepeljali s posebnim avtomobilom v spremstvu ameriške vojaške policije z mesta, ki je določeno za zastopnike tiska, v sodno palačo.

Do 21.45 ure nobenemu izmed obsojenih niso sporočili ure ali datuma usmrtitve.

Goering, Keitel in Jodl so bili posebno potrti, ko so izvedeli, da bodo obešeni in ne ustreljeni. Menijo pa, da so cutili olajšanje, ko so izvedeli, da usmrtitvi ne bo prisostvovala javnost.

Tega se je bal posebno Goering, ki je izjavil glavnemu psihiatru na nürnberškem procesu, dr. Douglasu Kellyju, da sta bila Hitler in on močno razočarana, ko sta zvedela za nečastni Mussolinijev konec.

Dunajska radijska postaja je sporočila včeraj vrstni red, po katerem bodo usmrceni nacisti, ki so bili obsojeni v Nürnbergu: 1. Goering, 2. Ribbentrop, 3. Keitel in nato po sledečem redu: Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Sauckel, Jodl in Seyss Inquart. Malo pred to objavo je dunajska radijska postaja oddajala «Miserere» iz Verdijeve opere «Trubadur», ki vsebuje besede: «Smrtna ura se bliža».

Razen v justični palači in v zaporih ni bilo nocoj v Nürnbergu nobene napetosti. Nemška javnost je videti popolnoma apatična glede epiloga drame, ki se je dogajala pred njihovimi očmi.

Frank, Kaltenbrunner, Streicher in Jodl, ki so katoliške veroizpovedi, so prejeli vceraj obhajilo, ki jim ga je podelil kurat Sixtus O' Connor.

Nacistični ateistični filozof Alfred Rosenberg je edini, ki se ne bo udeležil nobenega verskega obreda kakršne koli vrste, preden bo stopil pod vešala.

Včeraj so uradno naznanili, da bo sedem nacistov, ki so jih na procesu proti vojnim zločincem v Nürnbergu obsodili na ječo, preblo kazen v zaporu v Spandau, v britanskem delu Berlina.

Ameriška tiskovna služba v Nemčiji poroča, da je Hjalmar Schacht poslal namestniku vojaškega upravitelja ameriškega zasedbenega področja v Nemčiji generalu Luciusu Clayu pismo, v katerem ponovno protestira proti aretaciji ter zahteva izpust.

MOČNA ANGLIJA

London, 16. oktobra

Podtajnik vojnega ministrstva lord Pakenham je v ponedeljek v lordski zbornici izjavil, da britanska vlada nima namena dovoliti, da bi britanske oborožene sile zmanjšali tako, da bi Veliki Britaniji ne bilo mogoce, da bi se branila ali v primerni meri izvajala svoj vpliv za zavarovanje miru in pravice.

Ko je govoril o novačenju za oborožene sile, je Pakenham dodal: «Nobena država nima vzroka, da bi se bala močne Anglije, mnoge države pa imajo vzrok objokovati šibko Anglijo.» Kljub razvoju znanosti, kamor moramo dodati atomsko bombo, ni nobenega izgleda, da je borbene oddelke mogoce odstraniti.»

IZ SLOVENIJE

V nedeljo dopoldne je bilo v Ljubljani veliko predvolivno zborovanje, na katerem je govoril predsednik vlade LRS Miha Marinko. V svojem govoru je dejal, da si bo slovenski narod prvič v svoji zgodovini izvolil svojo ustavodajno skupščino. Pri teh volitvah gre samo za formalno in dejansko izvedbo pridobitve ki je določena in zagotovljena v zvezni ustavi in gre le za končno oblikovanje slovenske državnosti in za zakonito oblikovanje slovenskega naroda. Predsednik je mimogrede omenil, da skuša peščina nasprotnikov namen teh volitev ponaediti in skuša razširiti med volivci mnenje, naj bi te volitve predstavljale, nekak plebiscit, v katerem naj se ljudstvo odloči za ali proti pridobitvam narodnoosvobodilnega boja ter za ali proti današnji družbeni ureditvi. Predsednik vlade Marinko je nadalje dejal:

Naši prijatelji so vsi tisti, ki hočejo in žele uveljaviti tako ljudsko demokracijo, kot smo jo uveljavili mi. Prijatelje imamo v vseh tistih državah, v katerih so narodi pred nami ali za nami vzeli oblast v svoje roke in zgradili novo demokracijo. Sovražnike pa imamo v tisti tenki plasti mednarodnih imperialističnih krogov, katerim naša ljudska demokracija nasprotuje pri njihovih osvajalnih pohlepih ter vpliva na delovne množice njihovih dežel. Nasprotni so nam zato, ker je za vedno konec tistih časov, ko so s pomočjo naših starih oblastnikov zatirali naše narode v svojo korist in jih gospodarsko ter politično zasužnjevali.

Naši nasprotniki skušajo trditi, da je prav v tem razlog, zakaj nasprotujejo priključitvi Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji, zakaj hočejo Trstu naprtiti kolonialni statut, zakaj nam ne vrnejo naših donavskih plovnih objektov in nam hočejo škodovati, kjer koli je mogoče. Namigujejo, da bi bili včerajšnji zavezniki bolj dareležljivi do Jugoslavije, če ne bi bilo komunistov, če ne bi to bila Titova Jugoslavija. Če je v prvem delu morda le nekaj resnice, je ni v drugem delu prav nič. Če bi bila v Jugoslaviji na oblasti stara gospoda, ki se je vedno vdinjala zdaj enim, zdaj drugim imperialističnim mogočnikom, ne bi bilo pri nas ne demokratične svobode ljudstva, ne nacionalne in gospodarske neodvisnosti. In tedaj dejansko prav tako ne bi imeli ne Trsta, ni'i Ljubljane, niti Beograda. Kako bi bilo s Trstom, jasno govore versajska, rapaldska in druge mirovne pogodbe, ko nismo dobili niti Postojne.

Naši nasprotniki, ki tako govore, ki bi hoteli dati našim volitvam pomen plebiscita, nimajo potrebne moči za to. V naši deželi se vidi vsa njihova nemoč. Imeli so priliko, da bi izkoristili volitve ter uveljavili svoj vpliv. Poderčavam dejstvo, da možnosti, ki jim je dana z našim nad vse demokratičnim volivnim zakonom, ki zahteva samo 50 podpisov za postavitev kandidature, niso mogli izkoristiti. V tem je dokaz, koliko oni še pomenijo, to se pravi nič! To seveda še ne pomeni, da ne bo prišlo do nobenega poizkusa teh redkih poedincev naših sovražnikov, da bi vplivali na kakršen koli način na potek naših volitev. Ni naša krivda, da so oni tako slabi, da jim ni uspelo postaviti niti enega kandidata. Prav tako ni naša krivda, da so postavljeni samo kandidati OF in da nasprotniki nimajo druge možnosti proti OF kot abstinenco na volitvah.

Volitve nudijo vedno priliko za zapeljevanje naivnežev in lahkovernežev z vsakovrstnimi lažmi in natolcevanjem. Ta možnost sovražnikov ljudstva tudi danes še ni popolnoma odvzeta. Poznani so nam načini, kako izrabljajo vse naše težave, da bi zasejali nezaupanje v trdnost naše oblasti ter v možnost graditve in ureditve naše države. Ker pa sta tako doma kakor v zunanjem svetu samo dva tabora — resnične demokracije in tabor reakcije — si naši notranji nasprotniki ne morejo kaj, da ne bi bili po vseh svojih skupnih interesih ter po vseh svojih metodah rovarjenja tesno povezali s sovražnimi krogi v inozemstvu. Grobo in odkrito imperialistično nasprotovanje našim interesom in našim pravicam, ki se jasno odraža na pariški mirovni konferenci, skušajo z zakotnim prišepetavanjem izkoristiti tudi ob sedanjih volitvah. Odkrito se postavljajo ob stran tistih, ki širijo med ljudi fantastične grožnje z atomsko bombo in dozdevno neposredno nevarnostjo nove vojne, ter skušajo s prišepetavanjem o nekih skorajšnjih spremembah ali celo o prihodu anglo-amerikancev strašiti, da je nevarno kompromitirati se z glasovanjem za komuniste. Tako naši narodi kot slovenski narod posebej, pa tudi najbolj zaostali med nami, so se mogli prepričati ob velikih naših uspehih — gospodarskih in političnih — da je oblast trdna, da donaša ljudstvu vedno večje koristi in da se življenje z vsakim dnevom vedno bolj izboljšuje. Kako jalova so pri vsem tem vsa strašila, s katerimi jim je lansko leto v nekaterih krajih na severni meji še uspelo preslepiti zaostalo prebivalstvo!

GORICA

Podpolkovnik Mavis novi goriški guverner

Včeraj je novi goriški guverner podpolkovnik Fred Mavis dal za naš list naslednjo izjavo:

«Ker sem ravnokar prišel v Gorico, še nisem utegnil preučiti položaja. Na vsak način pa bomo nepristransko vzdrževali zakone in red in nudili vso pomoč za obnovitev in ureditev pokrajine.»

Podpolkovnik Mavis se je rodil v državi Ohio, kjer je bil odvetnik. Ima 41 let in je poročen, toda brez otrok. Med vojno je služil na Siciliji in v Italiji pri Zavezniški vojaški upravi. Pred enim letom je bil guverner v Trentu, trenotno pa prihaja iz Trsta, kjer je bival že nekaj mesecev.

ODDAJA KORUZE PRIDELANE V LETU 1946

V zvezi z določbami, ki jih je izdala Zavezniška vojaška uprava, obveščamo, da bodo začeli v ponedeljek 21. oktobra sprejemati koruzo letošnjega pridelka v žitnicah kmetijske zadruge v Gorici v ulici Morelli, v Krminu, Romansu in Gradišču. Žitnice bodo odprte vsak delavnik od 8. do 12. in do 15. do 18. ure.

Za vsak stot koruze (temeljna vlaga 16%) bodo izplačali 1.600 lir in 300 lir nagrade za oddajo, tako da bodo prejemali oddajalci skupno 1.900 lir za vsak stot.

Ker bo treba vso koruzo, ki jo je treba oddati, predati do 31. decembra 1946, lahko pridelovalci oddajo žitnicam tudi količine, ki presegajo njih domačo potrebo.

AVTOMOBILSKA NESREČA

V nedeljo zvečer je na nekem ovinku blizu Fare zaneslo s ceste poltovorni avtomobil, ki ga je vozil 40 letni Giulio De Paolo iz Gradiške. Avtomobil se je prevrnil. Pri nesreči si je De Paolo zlomil nogo ter dobil poškodbe po vsem telesu. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti 3 meseca.

ZAPLEMBA CIGARET

Agenti civilne policije so v nedeljo zjutraj na prehodu pri Strašicah ustavili Oskarja Preglja in mu zaplenili okrog 1000 cigaret Istra, ki jih je skušal vtihotapiti v mesto.

2 LETI ZA POSKUS UGRABITVE

Kazensko sodišče v Gorici je včeraj sodilo 24 letnega Josipa Hareja in 22 letnega Andreja Vodopivca, oba iz Dornberga, ki sta se morala zagovarjati zaradi poizkusa ugrabitve osebe. Sedemindvajsetletni Mirko Lojk, stanujoč v Gorici, je 17. avgusta t. l. odšel v Dornberg na obisk k sorodnikom. Opazil je, da mu sledijo in ga opazujejo neznane osebe, zato se je odločil, da se bo vrnil v Gorico še istega večera, in sicer z vlakom, ki prihaja iz Ajdovščine. Na železniški postaji sta k njemu stopila dva neznanca in mu zapovedala, naj jima sledi v Prvačino k «poveljniku».

Lojk je domneval, da je eden izneznancev oborožen, zato je predložil, naj bi vsi skupaj odšli v neko gostilno, kjer je v bližini ameriška postaja in se tam razgovorili o stvari. Oba neznanca pa sta ga odvedla v neki lokal blizu kolodvora, kjer so vsi skupaj pili do polnoči. Nato je Lojk izrazil željo, da bi obiskal sorodnika.

Vsi trije so odšli iz gostilne, toda ko so prišli mimo neke ameriške vojašnice, je Lojk skočil k stražarju in ga prosil zaščite, medtem ko sta oba neznanca po kratkem oklevanju hitro izginila v noči.

Oba obtoženca sta na razpravi zavrnila obtožbo in trdila, da sta se pridružila Lojku brez slabih namenov. Obtoženca pa sta dala različne izjave o povabilu Lojka, zato ju je sodišče po kratkem posvetu spoznalo za kriva navedene obtožbe ter ju obsodilo vsakega na 2 leti zapora.

ARETACIJA MLADENIČA ZARADI NEDOVOLJENEGA SPUŠČANJA RAKET

V nedeljo zvečer okrog 19. ure so brez dovoljenja spuščali v zrak rakete pri škofovem gozdnem gradiču (v bližini Gorice). Medtem ko so o tem obvestili tržaško policijo, so agenti poizvedovalnega oddelka goriške policije odšli takoj na kraj dogodka, da bi ugotovili, kdo so povzročitelji «prizora». Pridružili so se jim nekateri člani vojaške policije in skupno so ugotovili, da so rakete spuščali s polja, ki leži za poslopjem v ulici Franconia št. 11. Našli so dve raketi že pripravljeni za uporabo, kakor tudi pet drugih raket in dve raketi v obliki paličaste cevi.

Po prvi preiskavi je policija prijela domnevnega storilca ter soudeleženca tega nedovoljenega spuščanja raket. Aretirali so 23 letnega Giuseppa Rondana, stanujočega v ulici Franconia st. 11. Poizvedovanja so še v teku.

OBSODBA ZARADI GROŽENJ

Kazensko sodišče je včeraj popoldne sodilo 40 letnega Ivana Jazbarja doma iz Idrije, stanujočega v Gorici, na Travniku 12, ki so ga aretirali v noči med 13. in 14. avgustom v vrtu bivališča Borisa Mozetiča v ulici Rossini 17, neposredno po eksploziji neke bombe.

Jazbar je bil obtožen, da je vrgel bombo z namenom ustrahovanja; s tem je kršil hišno nedotakljivost ter je tudi grozil Mozetiču. Iz izpovedi prič je bilo razvidno, da je bil Jazbar precej vinjem. Obtoženec sam pa je trdil, da je prišel na kraj eksplozije po naključju, ker je sledil nekim mladeničem, ki so verjetno krivi eksplozije. Priznal je, da je grozil Možetiču po policiji, toda samo zato, ker ga je ta po krivici obdolžil. Sodišče je spoznalo obtoženca za krivega kršitve stanovanjske nedotakljivosti in groženj ter ga obsodilo na devet mesecev zapora; oprostilo pa ga je zaradi pomanjkanja dokazov glede ostalih obtožb.

BOMBE PROTI MEHANIČNI DELAVNICI IN STANOVANJU

Fedele Bruno iz Sv. Martina pri Kojskem je naznanil goriški policiji, da so neznanci vrgli ročno bombo in oddali nekaj strelov proti njegovemu stanovanju; s tem so razbili nekaj šip in poškodovali hišna vrata.

Včeraj okrog 7. ure so vrgli neznanci dve ročni bombi proti mehanični delavnici v kraju Cave di Selz, ki je last kovača Cornelia Masettija. Ena bomba ni eksplodirala, medtem ko je druga na poslopju povzročila manjše poškodbe.

RADIO TRST I
263,2 m - 1140 kc

SLOVENSKI SPORED
Sreda, 16. oktobra

18.45 predavanje; 19 orkestralna glasba; 19.15 predavanje: Bombaž; 19.30 Zbor odreda jugosl. armade; 20 napoved časa, slov. vesti; 23.15 zadnje vesti v slovenščini.

Četrtek, 17. oktobra

8 slov. vesti, koledar; 8.20 valčki; 11.30 srbsko-hrvatske pesmi; 11.45 predavanje: Slovenska književnost; 12 glasba po željah; 12.30 predavanje: Sodobne osebnosti; 12.45 napoved časa, slov. vesti.

ITALIJANSKI SPORED
Sreda, 16. oktobra

17 orkester Cetra; 17.30 komorna glasba; 18 ples ob času; 18.30 razvoj krajevne industrije; 20.15 ital. vesti; 20.40 radijski razgovori; 21 lahka glasba; 21.15 simfonična glasba; 22.25 deset minut zanimivosti; 22.35 večerna glasba; 23 zadnje ital. vesti; 23.15 zadnje slov. vesti; 23.30 nočno zabavišče; 24 zaključek.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

P. BARTOLINI
Corso Reg. Margherita 94, Torino
ORTOPEDIK ZA KILO
ODSTRANI KILO
brez operacije
zanesljivo, tudi če je že zelo velika, in sicer s posebnim ortopedičnim aparatom, preizkušenim v pokrajini, ne da pacient prekine svoje delo. Vsi bolniki na kili, mladi in stari, ženske in otroci, lahko s polnim zaupanjem vprašajo za svet ortopedika Bartolinija, ki sprejema v:
TRŽIČU: 18. oktobra v hotelu Moncenisio;
TRSTU: 19., 20., 21. oktobra v hotelu Vanoli;
GORICI: 22., 23. oktobra v hotelu Università.

Večja svoboda nemškemu tisku in strankam

Trgovinski sporazum med sovjetskim in ameriškim zasedbenim področjem

BERLIN, 16. oktobra. — Zavezniški vzporeditveni odbor v Berlinu je v ponedeljek odobril nove smernice za nemški tisk. Po novih navodilih bo smel tisk komentirati politiko zavezniških sil, prepovedano pa mu je razširjanje vesti, ki bi rušile zavezniško skupnost.

Smernice predvidevajo: 1) demokratskim strankam in nemškemu tisku je z dolžnim upoštevanjem potrebe po vzdrževanju vojaške varnosti dovoljeno svobodno razpravljati o nemških političnih vprašanjih. Dovoljeno je komentiranje politike, ki jo zasledujejo zasedbene sile v Nemčiji in objavljanje verodostojnih poročil o svetovnih dogodkih tudi z objavljanjem člankov, ki so izšli v drugih časopisih; 2) člani nemških političnih strank in nemški tisk se morajo vzdržati vsakih izjav, objav ali priobčevanja člankov, ki imajo namen razširjati nacionalistične, militaristične, fašistične in protidemokratske ideje; vzdržati se morajo dalje razširjanja vesti, ki imajo namen rušiti zavezniško skupnost ali povzročati nezaupanje in sovražnost dela nemškega prebivalstva do katere koli zasedbene sile; ne smejo priobčevati kritik proti konferenčnim sklepom zavezniških sil, ki se tičejo Nemčije ali proti sklepom nadzorstvenega sveta; Nemcev ne smejo vzpodbujati k dejanjem proti demokratskim ukrepom, ki so jih sprejeli vrhovni poveljniki zasedbenih področij. Krsilci teh navodil bodo kaznovani.

Podtajnik francoskega zunanjega ministrstva in visoki komisar za nemška vprašanja Pierre Scheiter je imel v Berlinu razgovor s francoskim funkcionarjem nadzorstvenega sveta; izjavil mu je, da Francija računa na dolgo zasedbo Nemčije in na popolno odstranitev nemškega uničevalnega duha s pomočjo čiščenj nacistov in razorožitve. Nesoglasja med zavezniki, ki jih je opazil v nadzorstvenem svetu, je označil le kot «legitimne pojave»; dodal je, da se morajo zavezniki varovati nesoglasij, ki jih «stari sovražnik lahko izrablja s tem, da daje misliti, da lahko nastopa kot razsodnik.» Scheiter je med drugim dejal:

«Nedavno so v govorih o Nemčiji povedali mnogo lepih stvari, jaz pa pripadam vladi, ki takih stvari ne bo povedala. Nimamo namena, da bi se udeležili tekme za zagotovitev nemške naklonjenosti. Čeprav imamo lahko upanje v demokratsko prebujenje Nemcije, vendar te gotovosti trenotno še ni treba; treba bo še mnogo časa, preden lahko damo nemškem narodu polno svobodo.»

Scheiter je pohvalil napore zavezniškega nadzorstvenega sveta, da se izogne razkolu; dodal je, da se Francija upira polomu nadzorstva štirih velesil.

Neki funkcionar britanske vojaške uprave je podal izjavo o novih navodilih štirih velesil glede poenotenja postopka z vojnimi zločinci in nacisti v štirih zasedbenih področjih Nemčije, po katerih bodo lahko vsem Nemcem, ki so se kompromitirali z nacisti ali militaristi, pregledali preteklost. Nova navodila je označil kot važen akt solidarnosti med zavezniki v pogledu Nemcev.

Računajo, da bodo na podlagi novih navodil samo na ameriškem zasedbenem področju obtožili več kot 30.000 Nemcev.

Frankfurtska radijska postaja je javila, da so na zasedanju sestnajstih tekstilnih strokovnjakov v Berlinu dosegli trgovinski sporazum med ameriškim in sovjetskim zasedbenim področjem. Sovjetsko področje bo dobavljalo bombaž, premog, skrob in drugo za tovarne na ameriškem podrocju, ameriško področje pa bo v zameno izvažalo dogotovljene izdelke. Ameriško področje je poleg tega sklenilo sporazum tudi z Belgijo; po sporazumu bo Belgija posiljala na ameriško področje bombaž; tam ga bodo predelali, izdelke pa nato izvažali v Belgijo, ki bo plačevala z novimi dobavami surovega bombaža.

NIKAKIH A-BOMB IZVEN ZDRUŽENIH DRŽAV

Washington, 16. oktobra

Poročevalec Bele hiše je na neposredno povabilo predsednika Trumana sinoči izjavil da ni atomskih bomb izven države in da jih tudi ni Angliji. Edine atomske bombe, ki v so bile do zdaj izven Združenih držav, so bile bombe, ki so jih uporabili pri poizkusih na Bikinih in bombe, ki so jih vrgli na Japonsko.

IZGON FRANCOSKEGA DOPISNIKA IZ NEMČIJE

Berlin, 16. oktobra

Britanski dopisniki v Berlinu so v soboto sklenili, da bodo vprašali francoske oblasti za pojasnilo «o vseh podrobnih okoliščinah, ki so dovedle do izgona dopisnika francoske obveščevalne agencije Jacquesa Souvairana iz Nemčije.»

Souvairan je moral v petek pod stražo zapustiti Nemčijo, ker so ga obdolžili, da je prezgodaj poročal, da je zavezniški nadzorstveni svet odklonil prizive v Nürnbergu obsojenih nacističnih voditeljev. Souvairan je prvi zavezniški dopisnik, ki so ga med zavezniško zasedbo izgnali iz Nemčije.

Britanski dopisniki so izjavili, da je vprašanje z njihovega poklicnega stališča zelo važno.

Britanska nota Poljski zaradi zasramovanja funkcionarjev

Ameriški veleposlanik v Varšavi na poročanje v Združene države

LONDON, 16. oktobra — Poročevalec britanskega zunanjega ministrstva je včeraj potrdil vest, po kateri je britansko veleposlaništvo v Varšavi izročilo poljski vladi noto, v kateri zahteva, da izvrše preiskavo glede ravnanja, ki sta ga bila deležna britanski konzul v Katovicah John Dickinson in tretji tajnik britanskega veleposlaništva Basile Storrs, nečak britanskega strokovnjaka za vzhodna vprašanja sira Ronalda Storrsa.

Nota vsebuje tudi izjavo, ki sta jo podala Dickinson in Storrs glede obiska, ki sta ga nedavno napravila v mestu Azaszov. Po tej izjavi sta britanska funkcionarja v neki kavarni navezala razgovor z dvema uniformiranima Sovjetoma, ki sta jima ponudila sovjetske cigarete. Kesneje sta oba Angleža odšla proti svojemu hotelu, da bi vzela angleške cigarete s katerima sta se hotela oddolžiti izkazanemu gostoljubju. Med potjo ju je dohitel neki uniformirani Poljak, ki je bil po videzu nekoliko vinjen. V hotelu so Storrsu in Dickinsonu grozili in ju zasramovali vsi trije tovariši spremljevalci; eden izmed njih, ki je nosil uniformo narednika sovjetskega letalstva, juma grozil s samokresom.

Britanskemu veleposlaniku v Varšavi so naročili, naj zahteva o incidentu izčrpno preiskavo, poleg tega pa naj zahteva tudi povrnitev snemalnega kinoaparata, ki so ga odvzeli enemu izmed obeh britanskih funkcionarjev.

«BBC» poroča, da se bo po vesteh iz Washingtona ameriški veleposlanik na Poljskem Arthur Bliss Lane v kratkem vrnil v domovino, da bo poročal o poljsko-ameriških odnošajih.

Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo, da bo ameriški veleposlanik poročal tudi o obvezi Poljske, da bo izvedla svobodne volitve, kakor so sklenile v Jalti tri velesile.

Monakovo, 16. oktobra

Pri zrušenju mostu čez reko Iller pri Monakovem so bile ubite 4 osebe, 200 pa je bilo ranjenih.

BEVERIDGE ZA PRAVO DEMOKRACIJO V NEMČIJI

Derby, 16. oktobra

Znani zagovornik socialnih reform lord Beveridge je imel v Derbyju govor, v katerem je omenil «strašno napako», ki jo zdaj delamo v Nemčiji. Življenjski pogoji nemskega prebivalstva na britanskem zasedbenem področju so po skoraj 18 mesečih po nemški predaji prav nevzdržni. Vzdrževanje tega področja kot nekakega sestradanega in užaljenega upokojenca, nas stane 80 milijonov funtov šterlingov na leto. Stane pa nas se več glede na naš sloves kot demokracija, strpnost, pravica in čast.

«Težko trpljenje v Nemčiji po porazu je bilo neizbežno; neizbežna pa je tudi pravična kazen. Mi pa delamo tudi mnogo tega kar ni neizbežno. Zdaj preklicujemo v zmagi to, kar smo rekli med vojno.

«V Atlantski listini — «sijajnem dokazu liberalizma — smo kot smoter za vse narode predlagali boljše pogoje za delo in gospodarski napredek. Za vsako državo, zmagovalko ali premaganko, smo zahtevali, da bo imela po načelu enakosti dostop do trgovine in surovin, ki so potrebne za njeno gospodarsko blaginjo.

«To smo rekli leta 1941. S potsdamskim sporazumom julija 1945, pa smo vpeljali politiko nasilnega zniževanja življenske ravni v Nemčiji. S tem sporazumom smo se obvezali skrčiti delovanje ladjedelnic in uničiti tovarne ter smo prekinili trgovinske zveze med Nemčijo in svetom.»

«Druga stran potsdamskega sporazuma — politika denacifikacije — je tudi v nasprotju z liberalizmom in demokracijo.»

«Če ne bomo dali Nemčiji prave demokracije, bodo imeli sposobni možje, ki jih zdaj odstranjujemo z njihovih mest in katerih bančne račune stavljamo pod zaporo, še vedno vpliv; bodo naši zagrizeni sovražniki. Demokracije ni mogoce učiti z nasiljem in izobčenjem.»

SESTANEK LEE-EISENHOWER

Trst, 16. oktobra

«Public Relations» 88. divizije je včeraj javil, da so poveljnika ameriških sil v Sredozemlju generala Leeja v ponedeljek zvečer pozvali v Salzburg na razgovore z generalom Eisenhowerjem.

TRST

ZAKLJUČEK DRUGE KAMPANJE ZA RED V PROMETU

Od 4. do 13. t. m. je bila v tržaški občini druga kampanja za red v prometu.

V tem je policija povečala nadzorstvo na križiščih in odredila, da so stalno krožile policijske obhodnice. Policija je tudi uporabila avtomobile z zvočniki.

Število glob za avtovozače in pešce zaradi raznih prekrškov je doseglo število 2519. Nadalje je policija zaplenila skupno 45 avtovozil zaradi prekrštve splošne odredbe št. 2 ZVU; 12 je bilo začasno pridržanih, da so ugotovili lastništvo.

Uspeh te kampanje je več kot zadovoljiv; zaznamovali so velik napredek pri prometni disciplini. Druga kampanja je kot prva veljala tudi za zavezniške čete.

ROČNI BOMBI V TRAMVAJSKI REMIZI

Poveljstvo razstreljevalcev min sporoča, da so včeraj zjutraj razstreljevalci min našli v tramvajski remizi v ulici Broletto dve ročni bombi in 5 saržerjev za puško model 91.

NAJDBA STROJNE PUŠKE

Včeraj zjutraj so delavci pri popravljalnih delih pod stopnicami hiše št. 18 v ulici Tretje armade našli strojno puško znamke «Breda».

PREHRANA

Testenine v Trstu. Danes bodo začeli razdeljevati vsem potrošnikom (samo v Trstu) po 1 kg testenin; cena 2 lir za kg. Konec razdeljevanja 31. oktobra.

SEDEM ARETACIJ PO PREISKAVI POLICIJE V DREVOREDU XX. SEPT.

Sedem civilistov so aretirali včeraj v drevoredu XX. Septembra po preiskavi, ki jo je izvedla policija v hišah in kavarnah te ulice. Zasliševali so civiliste, pa tudi vojake.

Očividci so povedali, da so policijski avtomobili zaprli oba konca drevoreda XX. Septembra okrog 22. ure, in med policijsko preiskavo ni bil dovoljen nikomur vhod ali izhod iz blokiranega predela.

Policijske oblasti so izjavile, da so pri preiskavi sodelovali tako agenti Julijske krajine kakor tudi člani Zavezniške vojaške policije in potrdile, da so aretirali 7 oseb. Trenotno ni drugih izjav.

NOVA SLED PRI RAZŠČIŠČENJU TREVISANOVEGA UMORA

Policija obvešča, da je izpustila dve osebi, ki sta bili aretirani zaradi umora Trevisana. Izpuščenca sta Giuseppe Giacomini in Silvan Kozlović. Poleg tega poročajo, da je policije našla novo sled, ki bo verjetno kmalu razjasnila skrivnost Trevisanovega umora in krivce izročila roki pravice.

«OKLEPNIŠKA PEST» OB CESTI V BAZOVICO

Čistilci min so včeraj ob cesti v Bazovico na nekem podzidku v bližini cestarske hiše našli «oklepniško pest» in dva izstrelka kalibra 81.

Predmete so odnesli na sedež čistilcev min.

POTAPLJAČ NAŠEL PET MIN

Neki potapljač, ki se je potopil z namenom, da bo pobral material za zaveznike, je našel 5 neeksplodiranih min blizu leve strani pomola št. 2 v pristanišču Viktorja Emanuela.

AMERIČANU IZGINIL MILIJON

Pred 15 leti je odšel v daljno Ameriko Filip Corsi; v teh dneh se je vrnil v Evropo in prva pot ga je zanesla v Trst. Poiskal si je stanovanje v ulici Torrebianca št. 6. Včeraj popoldne je Corsi odšel na obisk in ko se je vrnil domov, je z žalostjo odkril, da mu je izginilo njegovo čedno premoženje, ki ga je prinesel s seboj: dolarjev za približno en milijon lir. Policija je uvedla preiskavo.

DRAGA PRENOČNINA

Policiji je prijavila 33 letna Ivanka Klamaćeva, brez stalnega bivališča, da ji je neki Zobec odnesel iz stanovanja v ulici Udine 29, kjer je prenočevala, kovčeg. Zaradi tega ima škode 20.000 lir.

LOUIS WILTON 34.

Kilometrski kamen št. 27

Gospa Hingleyeva je za trenotek obstala nepremična, kot okamenela zaradi dogodka. Nenadoma pa je spet prišla k sebi ter se pognala v hišo s tako naglico, da jo je celo Perkins težko dohajal. Nič čudnega, če je William s svojim obvezanim gležnjem precej zaostal. Gospod Gwynne pa, zavit v kimono, je sploh ostal zadaj in hotel pokazati, da ga zadeva prav nič ne zanima in da ima nočni dogodek za nezaslišano pomanjkanje obzirnosti do njega.

Na prvem zavoju stopnic se je moral William za trenotek ustaviti, kar je nepristopnega umetnika privedlo do tega, da je storil isto nekaj stopnic nižje. Od zgoraj so prihajali zmešani in razburjeni glasovi, ki jih je včasi preglasil mogočni glas trikrat ovdovele gostilničarke.

William je odl[illegible] čino vzdihnil ter se poskušal nasmehniti.

— Ne [illegible], čemu je bilo treba prisiliti vse, naj pridejo doli — se je pritoževal z utrujenim glasom. — Čaka nas noč brez spanja... in če pomislim, da se skoraj ne morem premikati... Da bi vsaj vedel, kaj se je pripetilo!

Z negotovimi in prestrašenimi očmi je pogledal umetnika ki je nenadoma pokazal svoje prepopolno in blešteče zobovje.

— Mislim, da bi nam bradati in šepajoči mož to vedel razložiti z vso natančnostjo — je siknil. — Prikazal se je ravno s tiste strani, kjer je vaše okno.

— Bradati in šepajoči mož? — je ponovil William presenečeno. — Nisem opazil nikogar, ki bi bil tak, kot pravite, čeprav sem bil dolgo časa buden in sem sedel blizu okna. Zaradi bolečin na nogi nisem mogel zaspati. Zdelo se je nato, da močno razmišlja, potem pa je odločno zmajal z glavo: — [illegible] — je nadaljeval [illegible] kot po navadi. — Okrog deset, sem skozi zadnja vrata videl oditi gospoda Duncana. Nekaj minut pozneje je za njim odšla gospodična Reidova in nekaj korakov za njo gospod Perkins... Skoraj za petami gospoda Duncana sem videl priti tudi nekega neznanca, ki je izginil v smeri proti pobočju, tega pa nisem mogel spoznati...

To pripovedovanje je nenadoma prekinil Gwynne z napadom kašlja, ki je grozil, da ga bo zadušil. Med oba se je vrinil Alf Duncan. Prišel je tiho kot maček in kazal bolj smehljajoči in neškodljivi obraz, kot bi si ga kdo lahko mislil. Na hladen umetnikov sprejem je odgovoril z vljudnim poklonom ter prijateljsko potrepljal ravnatelja po rami.

— Kot vidim, zelo trpite? — je vprašal. — Kljub temu pa mislim, da vam bi nekoliko gibanja dobro delo. Stisnite zobe in poskusite hoditi. Če vam jutri ne bo boljše, bom jaz pogledal, kaj je z vašo nogo. Dobro se spoznam na take bolečine in sem že marsikomu pomagal, da je hitro ozdravil.

William se je namrdnil, kar naj bi Duncanu dokazalo njegovo hvaležnost. Duncan pa [illegible] Z dvema skokoma je bil na vrhu stopnic. Prišel je še pravočasno, da je ujel razlaganja, ki jih je višji nadzornik dajal uničeni gospej Hingleyevi.

— S strojnico so streljali proti meni — je govoril Perkins. — Do zdaj sem naštel že štirinajst krogel, verjetno pa bom našel še katero. — Že, toda moja nova oprema... — je stokala uboga gostilničarka. Toda zoprni Perkins se je zarežal:

— Se vedno boljše kot v mojo staro kožo — je dejal osorno ter se s priprtimi očmi ozrl okrog sebe.

Preprosta strelna naprava je bila naravnana zelo točno in tisti, ki jo je zgradil, je moral biti pravi vešč v teh stvareh. Smer je bila dobro preračunana, tako da bi skoraj vse krogle dosegle sobo ter bi jih moral on kakor tudi Duncan dobiti precejšen delež.

Višji nadzornik je čutil, kako mu je neprijeten hlad šel preko hrbta in proti njegovi volji ga je oblil mrzel pot. Toda kmalu je prišel k sebi ter se s prodirnim pogledom ozrl po bližnjih osebah, ki so ga prestrašene gledale. Gospa Hingleyeva je onemogla sedla na naslanjač, sluga pa je bedasto gledal in si s prsti gladil v [illegible] nos. Prikazal se je tudi utrujeni in radovedni [illegible], medtem ko se je nekoliko bolj zadaj na steni hodnika kazala senca glave umetnika Gwynnea.

— Kje je gospodična Reidova? — je nenadoma vprašal Perkins. — Njegov glas je bil tako oster in zapovedujoč, da so se prestrašene žene še bolj stisnile druga k drugi.

Nihče ni odgovoril.

Višji nadzornik je čakal nekaj sekund, nato pa se je po vojaško obrnil in se napotil k vratom sobe gospodične Reidove.

Perkins se je za trenotek negotovo ustavil in končno zgrabil kljuko ter odprl vrata. Istočasno se je zaslišal pr